

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 14. europaudvalgsmøde

Mødedato: tirsdag den 19. december 2023

Tidspunkt: 5 min. efter mødet i UPN, ca. kl. 16.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 18. december 2023

1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 14.-15. december 2023
Forelæggelse ved statsministeren
Det Europæiske Råd 14-15/12-23 – Bilag 6 (konklusioner fra mødet)

- L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Europaudvalget

Referat af 14. europaudvalgsmøde

Dato: tirsdag den 19. december 2023
Tidspunkt: 5 min. efter mødet i UPN, ca. kl. 16.00
Sted: vær. 2-133

Til stede: Niels Flemming Hansen (KF) formand, Gunvor Wibroe (S), Karin Lilltorp (M), Alexander Ryle (LA), Søren Søndergaard (EL) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen.

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 14.-15. december 2023

Det Europæiske Råd 14-15/12-23 – Bilag 6 (konklusioner fra mødet)

Krigen i Ukraine, udvidelse af EU og revisionen af EU's flerårige budget (MFF'en)

Statsministeren (Mette Frederiksen): De fleste har nok fulgt lidt mere med i dette topmøde, end hvad der ofte gør sig gældende for europæiske topmøder, fordi der var lagt op til et potentielt drama. Ungarn havde meldt ud, at man havde tænkt sig at nedlægge veto mod, at vi kan komme videre med optagelsesforhandlinger med Ukraine og Moldova.

Det var et rigtig godt møde, og vi er mange, der er optagede af at få åbnet optagelsesforhandlinger både med Ukraine og Moldova. Det er vi først og fremmest for at få sendt et meget stærkt signal til de to lande om, at deres fremtid hører til i klubben af demokratiske europæiske lande og ikke Rusland. Jeg havde lejlighed til at tale med Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj, da vi startede møderne i Bruxelles, og han sagde, at vi ikke må undervurdere, hvad det betyder ved fronten i skyttegravene, at andre står last og brast med dem. Derfor er udvidelsesspørgsmålet afgørende.

Mødet udviklede sig lidt anderledes end forventet. Vi stod 26 lande på den ene side og et enkelt land på den anden side. Derfor kan man ikke tale om et splittet EU, og det er det allervigtigste for mig at sige i dag. Det endte med, at den tyske kansler, Olaf Scholz, fik den fikse og samtidig sofistikerede virkelig gode idé, at Ungarns premierminister, Viktor Orbán, kunne forlade mødet, så vi andre 26 kunne træffe en beslutning. Derfor kan vi nu komme videre med arbejdet med Ukraine og Moldova.

Ukraine fyldte mest. Der er enighed om at fortsætte med at bakke landet op, som er et kritisk sted i krigen. Men jeg vil tillade mig at være glad oven på sidste uge. Jeg synes faktisk, at det var en stjernestund for Europa, og jeg tror, at Scholz' idé kommer til at stå tilbage som en af de vigtigste ting, den nuværende tyske kansler har bidraget med, for det fik løst op for en situation, som faktisk

ville være svær at løse. Hvis man er meget optaget af at kæmpe for Ukraines ret til at være Ukraine, synes jeg, at det var en meget vigtig dag.

Vi er ikke blevet enige midtvejsrevision af budgettet, og derfor er der indkaldt til et ekstraordinært topmøde 1. februar 2024. Jeg vender tilbage forud for det.

Christian Friis Bach (RV): Tak for opmuntrende konklusioner. Stor ros til hele Rådet for at håndtere den beskrevne situation. Det var en vigtig og god nyhed. Giver det anledning til umiddelbare refleksioner for Danmark om, hvad vi skal gøre? Vi har indgået en ny europapolitisk aftale – og tak for den – hvor vi har skrevet, at Danmark skal hjælpe optagelseslandene med at komme hurtigere over barren. Kan Europaudvalget tage initiativ til noget for at hjælpe Ukraine og Moldova med at komme hurtigere over barren? Her tænker jeg også på de budgetdiskussioner, vi har haft indtil nu.

Søren Søndergaard (EL): Orbáns gidseltagning lykkedes jo langt hen ad vejen. Det er rigtigt, at optagelsesforhandlingerne med Ukraine formelt starter, når Kommissionen har godkendt nogle ting, men der er halvtreds tidspunkter, fra nu af og frem til Ukraine bliver medlem af EU, hvor Orbán kan nedlægge veto. Så der er ikke nogen som helst garanti for, at det ender med ukrainsk medlemskab, selv om Ukraine opfylder alle betingelser.

Til gengæld blev pakken på 50 mia. euro til Ukraine ikke vedtaget, og det er rigtig dårligt nyt. Soldaterne ved fronten i Ukraine kan varme sig her i juletiden ved et løfte om en gang om mange år måske at blive medlem af EU, hvis ikke Orbán nedlægger veto. Det synes jeg er reelt nok, og det vil jeg slet ikke sætte spørgsmålstejn ved, men hovedproblemet for Ukraine i dag er kontanter. Der nedlagde Orbán veto, og han var så fræk direkte at meddele i fuld offentlighed, at han kunne overveje at trække det tilbage, hvis han fik godkendelse af sit angreb på retsstaten. Det er jo helt fantastisk, at man i forhandlinger i EU tager Ukraine som gidsel for retten til at gennemføre autoritære tiltag i Ungarn. Jeg synes, at det er rystende.

Forhandlingerne om pakken til Ukraine er udskudt til februar 2024. Vil den danske regering gå i spidsen for, at EU finder veje til at komme uden om Ungarn, så man kan udbetale de penge til Ukraine? Enhedslisten har tidligere foreslået at finde veje til at komme uden om Ungarn, så vi ikke kommer i samme situation til februar, hvor Ungarn fortsat kan blokere for støtten til Ukraine, medmindre de øvrige EU-lande godkender underminering af retsstaten i Ungarn, hvilket vil være rimelig katastrofalt.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Til Søren Søndergaard: Der er ikke noget nyt i, at et land kan nedlægge veto hvad angår en udvidelse. Vi har også set andre udvidelser, der er blevet trukket i langdrag – nogle vil sige, at vi er i en udvidelse, der er blevet trukket i langdrag. Jeg synes, at det afgørende er, at det ikke skete denne gang, for det var et vigtigt symbolsk tegn.

Der er nok en lidt mere grundlæggende forskel på, hvordan vi ser verden. Jeg ser ethvert skridt i den rigtige retning som noget grundlæggende positivt og optimistisk. Der er simpelt hen ikke noget, der kan ødelægge min glæde omkring det, for det var det afgørende, og jeg er sikker på, at vi også finder en vej omkring budgettet. Der er forskellige veje, hvor vi kan allokere midler til Ukraine uden en midtvejsrevision af budgettet, så vi skal nok finde en vej til at få hjulpet Ukraine. Jeg har ikke helt opgivet håbet om, at alle de 27 lande kan være sammen, og det arbejde går i gang nu. Jeg lover,

at vi også er helt i spidsen for det arbejde. Vi er engagerede i alle spørgsmål omkring Ukraine, også de interne EU-mæssige.

Udbetaling af midler til Ungarn – og det gælder sådan set også andre – er ikke et anliggende for Rådet. Det er Kommissionen, der træffer den beslutning på baggrund af deres analyse og rapport, så det er ikke på vores bord, og kommer det heller ikke.

Der er jo de ledere og regeringer i EU, der er – det kan vi ikke gøre noget ved. Men i Rådet kan vi finde den rigtige vej for EU og i dette tilfælde ikke mindst for Ukraine, uagtet at der er forskellige holdninger. Man kan have alle mulige holdninger til Ungarn og til Orbán. Jeg ser det som min opgave at finde den rigtige vej for Europa, ligegyldigt hvad Orbán eller andre måtte mene. Jeg synes, at det lykkedes hvad angår udvidelsen, og det var rigtig afgørende.

Christian Friis Bach spørger, hvad vi kan gøre med hensyn til Ukraine og Moldova. Jeg mener, at vi fra dansk side kan gøre rigtig meget. De er i fuld gang med at gennemføre reformer, og jeg er personligt meget imponeret over begge præsidenter. Moldovas præsident, Maia Sandu, er en imponerende dame, som ikke alene har kastet sig ud i at kæmpe for at få Moldova tættere på Europa og holde stand mod en ekstremt stor russisk påvirkning, men også har sat et omfattende arbejde i gang hvad angår korrupsion og ikke mindst retssystemet i Moldova. Det reformarbejde, begge lande har foran sig, er så omfattende på så mange områder, og Danmark vil kunne spille en rolle fra energipolitik over demokratiprocesser til opbygning af kapacitet. Alt det, vi er gode til, og som vi også har meget rodfæstede erfaringer for at gøre i andre lande.

Vi kan få flere danskere til de to lande og få flere fra Ukraine og Moldova til Danmark, f.eks. gennem ungdomssamarbejde, foreningssamarbejde og politisk samarbejde. Der skal opbygges stærke civilsamfund, efter en krig for Ukraines vedkommende og i det hele taget for Moldovas. Der er masser at gøre på forskellige niveauer, og jeg synes, at den rigtige tilgang er, at vi kaster os helhertet ind i at gøre landene klar, når vi nu tager det skridt. Lige så vigtigt det er at få slået fast, at vi nu åbner optagelsesforhandlinger, lige så vigtigt er det i mine øjne at holde fast i, at det er meritbaseret. Først når landene er klar, kan de blive optaget i Den Europæiske Union.

Henrik Møller (S): EU-samarbejdet er ikke statisk. Vi har oplevet, at Polen er gået ind i en udvikling, som i hvert fald med EU-øjne er mere positiv. Så set med det lange lys kan det også være, at der på et tidspunkt sker noget i Ungarn, som gør, at nogle af forhindringerne bliver lidt mindre.

Med hensyn til Ukraines situation og økonomien er det afgørende, at vi også formår at støtte, så landet kan holdes kørende. USA er begyndt med et par enkelte båndspænd, som det ser ud udefra. Men statsministeren gav måske svaret på, at der findes forskellige muligheder. Hvad er udsigterne både nu og til februar for rent faktisk at yde den økonomiske bistand, vi burde?

Christian Friis Bach (RV): Jeg er helt enig med statsministeren i, at der kan gøres rigtig meget på det reformprogram for at støtte Moldova og Ukraine. Jeg fisker lidt efter, om man skulle gentænke den øststøtte, som forberedte den tidligere store udvidelse mod øst, der i den grad var en socialdemokratisk sag og opfindelse. Kunne man tænke i et særskilt program oven i det eksisterende internationale engagement, hvor vi for alvor satte os bag at støtte den reformproces, som de to lande skal igennem for at kunne blive en del af EU? Det synes jeg ville være et stærkt signal. Vi har stolte

traditioner med øststøtten, der i øvrigt viste sig at skabe gode resultater for freden og stabiliteten og samtidig være en markant overskudsforretning for dansk erhvervsliv.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg vil gerne præcisere, at de penge, der blev frigivet forud for topmødet, var en kommissionsbeslutning, men det er helt rigtigt, at der ligger andre tilbageholdte midler for ca. 20 mia. euro. Det er stadig en meget stor andel, og det er rigtigt, at nogle af dem skal forbi Rådet.

Søren Søndergaard (EL): Det er nemlig rigtigt, og det er også rigtigt, at modstanden i Europa-Parlamentet mod Ungarn er massiv. Det var den også mod Polen – det hjalp heldigvis. Det, der er behov for, er ikke indrømmelser til Ungarn. I en fælles udtalelse fra gruppeformændene for De Konservative (EPP), Socialdemokraterne (S&D), De Grønne (Greens), og Renew Europe (RE) i Europa-Parlamentet skriver de: »Det er indlysende, at en fair fordeling af EU's midler i Ungarn er stort set umulig.« Næstformanden i Renew Europe, Morten Løkkegaard, kalder Orbáns opførsel for skandaløs: »Vi kan og skal ikke længere tolerere, at han afpresser fællesskabet og tager centrale politiske beslutninger som gidsler. Ikke på vores regning. Og slet ikke på ukrainernes.« Jeg er meget enig, og jeg synes, at det er vigtigt, at den linje også kommer klart og tydeligt fra regeringen.

Jeg hørte ikke statsministeren sige før topmødet, at det ikke er så vigtigt, om Ukraine får deres økonomiske pakke eller ej, eller om de får den til februar eller måske til marts. Jeg hørte statsministeren sige, at det er utrolig vigtigt med den situation, der er med USA osv., at vi på alle parametre inklusive de økonomiske viser, at vi støtter Ukraine i den kamp, de står i. Man fik sin vilje på det ene område, der betyder meget moralsk, men realpolitisk mindst, nemlig optagelsen. Men der er masser af tidspunkter, der kan blokeres, hvis ikke Orbán bliver sat på plads. Man fik ikke sin vilje med hensyn til pengene til Ukraine, og det kan man godt udtrykke stor glæde over, jeg synes bare, at det er lidt forkert. Jeg vil egentlig håbe, at statsministeren vil beklage det og sige, at det er pokkers ærgerligt, og at det ikke kommer til at ske igen, for der bliver fundet en vej til at gå uden om Orbáns afpresning, som han endnu en gang præsterede på dette topmøde.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Til Søren Søndergaard: Jeg udtrykte ikke glæde over, at det ikke lykkedes at indgå et kompromis om budgettet, men jeg føler mig fortrøstningsfuld i, at vi kan det på et senere tidspunkt. Jeg udtrykte glæde over, at vi gjorde forventningen om, at topmødet kunne få Europas støtte til Ukraine til at vakle, til skamme. Det var helt nødvendigt, og det skal vi også gøre næste gang, der måtte være optræk til noget tilsvarende.

Jeg er sådan set ikke uenig i analysen af, at Ukraine har behov for støtten. Det er også derfor, at vi bliver ved med at ligge i front med vores donationer og har fået etableret vores egen Ukrainefond med et meget stort beløb. Jeg er både stolt af og meget taknemmelig over, at det er så bredt forankret i Folketinget og tydeligvis også i den danske befolkning. Denne vinter er med til forhåbentlig også at skubbe andre til at fortsætte med donationerne. Jeg er enig i grundanalysen, og så kan der være forskellige veje til, hvordan man bedst håndterer den situation. Vi prøver at navigere, så godt vi overhovedet kan, med henblik på at få en god aftale den 1. februar 2024.

Det er også rigtigt, at grupperne i Europa-Parlamentet har udtrykt sig ret skarpt om Ungarn, og at det i øvrigt går på tværs af partigrupperne.

Vi har endnu til gode at se, hvor amerikanerne ender for, når jeg kigger hen over de sidste 2 år, har amerikanerne ligget det helt rigtige sted. Størstedelen af den militære støtte, ukrainerne har fået, kommer fra ikke-EU-lande, og det er ikke mindst takket være amerikanerne, som heldigvis har valgt side meget entydigt. Også her har jeg både et håb, men også en formodning om, at der bliver landet en aftale. Men uagtet hvad der måtte ske omkring den aftale, og uagtet hvad der måtte ske i USA i det hele taget næste år, skal Europa gøre mere. Derfor forøger vi vores forsvarsbudget så meget, som vi gør, og det tror jeg, at vi får behov for som kontinent i det hele taget.

Christian Friis Bach spørger, om vi skal gøre noget helt konkret i relation til udvidelsen. Det vil jeg overhovedet ikke afvise. Vi begynder også for alvor at kigge hen mod, hvad vi skal bruge vores formandskab til. Vi er som land godt forbundet til Ukraine, men vi har også nogle historiske rødder hvad angår vores engagement med Vestbalkan osv., så jeg synes, at vi har rigtig gode muligheder. Vi kan have løbende drøftelser om, hvordan vi gør det bedst.

Jeg vil også gerne takke for den nye europapolitiske aftale, som er god. Det har været et godt forløb, og det er med til at understrege endnu en gang, at Danmark virkelig er en del af Europa.

Situationen i Mellemøsten

Statsministeren (Mette Frederiksen): Alle er enige om, at det er en ualmindelig svær humanitær situation, vi er i. Der er behov for mere hjælp. De konklusioner, vi skrev i oktober 2023, er stadig gældende. Men selvfølgelig med endnu mere vægt på nu at få den humanitære bistand ind i Gaza, fordi situationen er så alvorlig, som den er, især omkring børnene.

Christian Friis Bach (RV): Rådskonklusionerne om Mellemøsten er ret korte af gode grunde. Men der fornemmes en bevægelse blandt en række lande, som nu siger til Israel, at som en ven af Israel mener man ikke, at det, der foregår nu, er det bedste forsvar for Israel, al den stund at vi kommer til at nære en splittelse og en ekstremisme. De mange civile tab kommer også til at trække barske spor med sig mange år frem i tiden. Vi har set bevægelse i f.eks. Storbritannien, Tyskland og Frankrig, der nu maner til besindighed. Hvordan var den drøftelse, og forudser statsministeren, at vi kommer til at bevæge os hen imod en stærkere opfordring til Israel om våbenhvile?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Det er klart, at alle bliver påvirket af den situation, vi er i. Det har nu stået på i mere end 2 måneder. Israel er i evigt alarmberedskab og er bange for igen at blive angrebet af Hamas i Gaza. Der er helt utroligt mange civile ofre og en meget katastrofal humanitær situation. Det, de fleste er optaget af, er at få mere humanitær hjælp ind, og i den sammenhæng har vi sagt, at pauser i handlingerne er afgørende. Det er i virkeligheden ikke rocket science, men vi skal have ro for at kunne få hjælpen ind, så det er det, alle bruger deres kræfter på.

Migration

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi diskuterer efterhånden migration ved hvert møde, fordi der er så stor tilstrømning til Europa. Senest har vi set en hybridkonflikt fra russisk side med migranter ved den finske grænse, hvor den finske regering lukkede grænsen. Nu er der så åbnet op, og med det samme ser man en øget tilstrømning. Migration er drevet af forskellige årsager,

selvfølgelig ikke mindst elendighed og dårlige levevilkår, men den bruges nu også systematisk, når man vil forsøge at destabilisere de europæiske samfund. Der er en bred enighed om, at vi skal søge andre løsninger, og det er også det, Danmark advokerer for.

Taksigelser

Formanden (Niels Flemming Hansen): Jeg vil gerne sige tusind tak til sekretariatet og tak til udvalgets medlemmer for et fantastisk år. Både på udvalgsmøder og under rejser har der været en enorm grad af ordentlighed, hvor alle medlemmerne af udvalget har forstået, at vi er ude på Danmarks vegne og ikke i partipolitisk øjemed. Det har været helt fantastisk, så tusind tak for den ordentlighed, der har været i det.

Også tak til regeringen for dels at anerkende og deltage i arbejdet med procedureberetningen og ligeledes arbejdet omkring Europa-Nævnets midler fremadrettet.

Mødet sluttede kl. 16.20.